

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Tdo/47/2021
Identifikačné číslo spisu: 6118010939
Dátum vydania rozhodnutia: 12.08.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Hatala
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:6118010939.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Hatalu a sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Petra Štífta v trestnej veci obvineného O. E. L. Š. Ľ. I. F. I., pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. b) Trestného zákona, prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 12. augusta 2021 v Bratislave dovolanie obvineného O. E., podané prostredníctvom ustanoveného obhajcu, proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 7. mája 2020, sp. zn. 5To/37/2020, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného O. E. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“ alebo „prvostupňový súd“) zo 16. januára 2019, sp. zn. 5T/75/2018 bol obvinený O. E. uznaný za vinného zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. b) Trestného zákona (ďalej len „Tr. zák.“) s poukazom na § 138 písm. b) a § 139 ods. 1 písm. c), písm. e) Tr. zák., na tom skutkovom základe, že

od mesiaca september 2017 do 21. marca 2018, v mieste bydliska svojej starej matky Z. P., nar. XX. E. XXXX, trvale bytom D. XXXX/XX, T. T., túto viackrát v rôznych intervaloch v presne nezistené dni navštevoval resp. pod rôznymi zámienkami si vynucoval vstup do jej bytu, kde jej rôzne nadával a následne ju pod hrozbou násilia so slovami: „Ak mi nedáš peniaze, zabijem ťa, všetkých zabijem!“ nútil, aby mu vydala peniaze, ktorá z obavy o svoj život, ale aj o život svojej dcéry D. E., nar. XX. D. XXXX, trvale bytom T.Á. T., ktorá bola tiež predmetom jeho vyhrážok, takto konala a peniaze mu v rámci svojich finančných možností vždy vydala, a to naposledy dňa 21. marca 2018 v čase okolo 06.30 h, pričom celkovo mu za uvedené obdobie vydala sumu približne vo výške 840,- eur, a uvedeného konania sa dopustil napriek tomu, že rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 6T/80/2010 zo dňa 13. augusta 2010, právoplatným dňa 13. augusta 2010 bol odsúdený za zločin marenia spravodlivosti podľa § 344 ods. 1 Trestného zákona a bol mu uložený nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 1 rok so zaradením na jeho výkon do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom strázenia, ktorý trest vykonal

dňa 29. decembra 2012, pričom predmetné odsúdenie mu nebolo zahladené.

Za to bol obvinenému podľa § 189 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 37 písm. m), § 38 ods. 5, § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d), § 46 Tr. zák. uložený trest odňatia slobody vo výmere päť rokov, na výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. zaradený do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom strázenia.

Proti rozsudku prvostupňového súdu podali v zákonom stanovenej lehote odvolanie tak prokurátor (čo do výroku o treste, zv. III., č. I. 710 - 711 súdnej časti spisu), ako aj obvinený (čo do výroku o vine a výroku o treste, zv. III., č. I. 712 - 718 súdnej časti spisu), ktoré odôvodnil aj prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. Zuzana Evarista písomným podaním, doručeným prvostupňovému súdu 18. januára 2019 (zv. III., č. I. 692 - 693 súdnej časti spisu) a následne jeho doplnením, doručeným prvostupňovému súdu 12. februára 2019 (zv. III., č. I. 730 - 737 súdnej časti spisu).

Krajský súd o podaných odvolaniach rozhodol na verejnom zasadnutí rozsudkom zo 7. mája 2020, sp. zn. 5To/37/2020, takým spôsobom, že podľa § 321 ods. 1 písm. d), písm. e), ods. 2 Trestného poriadku (ďalej len „Tr. por.“) zrušil napadnutý rozsudok prvostupňového súdu vo výroku o treste a rozhodujúc sám podľa § 322 ods. 3 Tr. por. uložil obvinenému podľa § 189 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 5 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere sedem rokov, na výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. zaradený do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom strázenia. Krajský súd zároveň podľa § 319 Tr. por. odvolanie obvineného zamietol.

Z hľadiska komplexnosti je potrebné uviesť, že ide v poradí už o druhé vo veci vydané rozhodnutie odvolacieho súdu, keď prvým rozsudkom z 19. marca 2019, sp. zn. 3To/14/2019 bol podľa § 321 ods. 1 písm. d), písm. e) Tr. por. napadnutý rozsudok prvostupňového súdu zo 16. januára 2019, sp. zn. 5T/75/2018 zrušený vo výroku o treste a podľa § 322 ods. 3 Tr. por. krajský súd uložil obvinenému podľa § 189 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 5 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere sedem rokov, na výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. zaradený do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom strázenia. Krajský súd zároveň podľa § 319 Tr. por. odvolanie obvineného zamietol.

Proti predmetnému rozhodnutiu krajského súdu podal obvinený vlastnoručne spísané dovolanie (zv. III., č. I. 763 - 768 súdnej časti spisu), ktoré bolo následne argumentačne doplnené podaním spísaným prostredníctvom jeho obhajcu JUDr. Lukáša Schvarca (zv. III., č. I. 808 - 817 súdnej časti spisu), o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) rozsudkom z 25. marca 2020, sp. zn. 6 Tdo 77/2019 tak, že vyslovil, rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici z 19. marca 2019, sp. zn. 3To/14/2019, ako aj konaním, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v ustanovení § 31 ods. 4 Tr. por. v neprospech obvineného O. E., pričom zrušil dotknutý rozsudok krajského súdu, ako aj všetky rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Zároveň krajskému súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Dňa 21. júna 2021 bolo najvyššiemu súdu predložené vlastnoručne spísané dovolanie obvineného (doručené najvyššiemu súdu 19. mája 2020, následne postúpené a doručené okresnému súdu 25. mája 2020, zv. IV., č. I. 883 - 885 súdnej časti spisu) proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 7. mája 2020, sp. zn. 5To/37/2020, ako aj doplnenie dovolania (doručené prvostupňovému súdu 1. augusta 2020, zv. IV., č. I. 908 - 911 súdnej časti spisu), spísané prostredníctvom ustanovenej obhajkyne obvineného, JUDr. Edity Sarvašovej. Ako dovolacie dôvody pritom obvinený označil dôvody uvedené pod písm. c) § 371 ods. 1 Tr. por. (t. j., že zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu), písm. h) § 371 ods. 1 Tr. por. (t. j., že bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa,) a písm. i) § 371 ods. 1 Tr. por. (t. j., že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť).

Obvinený v rámci uplatnenej dovolacej argumentácie namietal v prvom rade tú skutočnosť, že

nevykonaním ním navrhovaného dôkazu - konfrontácie medzi obvineným a poškodenou, došlo k porušeniu práva obvineného na obhajobu. V predmetnej súvislosti poukázal na skutočnosť, že jeho odsúdenie je založené výlučne na jednej priamej svedeckej výpovedi poškodenej, zdôrazniac, že ďalší svedkovia, ktorí vypovedali počas konania, najmä susedia poškodenej, nevideli a nepočuli žiadne vyhrážky alebo roztržky medzi obvineným a poškodenou. Títo počuli iba hádky medzi poškodenou a jej dcérou. Práve uvedená skutočnosť podľa názoru obvineného umocňovala odôvodnenosť vykonania navrhovanej konfrontácie. Na podporu svojej argumentácie obvinený poukázal na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (rozsudok sp. zn. 2 TdoV 21/2013, rozsudok sp. zn. 1 TdoV 16/2011, uznesenie z 25. novembra 2020, sp. zn. 5 To 20/2010)

Obvinený ďalej namietal, že podľa § 234 ods. 2 Tr. por. obžaloba môže byť podaná len pre skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie. Obžaloba podaná v jeho veci však v opise skutku obsahuje aj predchádzajúce rozhodnutie, ktorým bol obvinený uznaný za vinného a bol odsúdený na nepodmienečný trest, pričom uznesenie o vznesení obvinenia v opise skutku toto rozhodnutie neobsahuje. V tejto súvislosti namietal taktiež absenciu odôvodnenia, na základe akých skutočností je toto predchádzajúce rozhodnutie v opise skutku uvedené.

Argumentoval, že v obžalobe chýbajú v zmysle § 235 písm. d) Tr. por. právne úvahy, ktorými sa prokurátorka spravovala pri podaní obžaloby, pričom zároveň namietal nedostatočné odôvodnenie rozsudku prvostupňového súdu, v ktorom rovnako nie sú obsiahnuté právne úvahy, ktorými sa súd spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov.

Vô vzťahu k výmere uloženého trestu odňatia slobody uviedol, že má za to, že v jeho prípade boli dané okolnosti prípadu a existoval dôvod pre mimoriadne zníženie trestu odňatia slobody podľa § 39 Tr. zák. Zdôraznil, že odvolací súd napriek uvedenému zvýšil obvinenému trest odňatia slobody z pôvodne uložených piatich rokov na sedem rokov, pričom toto zvýšenie riadne neodôvodnil.

V rámci ďalšej argumentácie obvinený poukázal na tú skutočnosť, že dôkazy vo vyšetrovacom spise nie sú chronologicky zoradené podľa dátumu ich vykonania, čím došlo k porušeniu § 6 ods. 1 písm. i) vyhlášky č. 618/2005 Z. z. o tvorbe vyšetrovacieho spisu orgánmi činnými v trestnom konaní. Za podstatnú nezákonnosť konania, ktoré predchádzalo napadnutým rozhodnutiam, obvinený považuje skutočnosť, že na číslach listov vyšetrovacieho spisu 81 až 107 sa súvisle nachádzajú dva výsluchy poškodenej, ktoré boli vykonané s odstupom času (jeden 21. marca 2018 a druhý 26. apríla 2018), pričom medzi týmito dvomi výsluchmi bolo vykonaných množstvo iných procesných úkonov, čo svedčí o tom, že spis nebol tvorený v zmysle vyššie uvedenej vyhlášky, čo je podľa názoru obvineného porušením práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

S poukazom na vyššie uvedené navrhol, aby najvyšší súd podľa § 368 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že rozsudkom krajského súdu bol porušený zákon v ustanovení § 2 ods. 7, ods. 9, ods. 10 a ods. 12, § 168 ods. 1, § 234 ods. 2, § 235 písm. d) Tr. por., čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a v konaní, ktoré mu predchádzalo v neprospech obvineného a podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj rozsudok okresného súdu v celom rozsahu a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal prvostupňovému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol.

Predmetné dovolanie bolo doplnené vlastnoručne spísaným podaním obvineného, označeným ako „Doplnenie dovolania - proti rozsudku KS BB, sp. zn. 5To/37/2020 (4To), zo dňa 07.05.2020, a konaniu, ktoré mu predchádzalo" (doručené prvostupňovému súdu 14. januára 2021, zv. IV., č. I. 931 - 933 súdnej časti spisu), ktorom v zásade zopakoval totožnú argumentáciu, ktorá bola prezentovaná v podanom dovolaní. Zdôraznil, že k jeho odsúdeniu došlo výlučne na základe výpovede poškodenej, ktorej nemal možnosť klásť otázky, pričom výpovede poškodenej označil za chaotické a nepresvedčivé. Ďalej namietal znenie skutkovej vety v rozsahu vymedzenia miesta a času spáchania skutku, ktoré sú podľa názoru obvineného nedostatočne definované, ako aj nesprávnu aplikáciu okolnosti podmieňujúcej

použitie vyššej trestnej sadzby v podobe spáchania trestného činu na tzv. chránenej osobe (t. j. osobe vyššieho veku), argumentujúc, že pre možnosť jej aplikácie je potrebné, aby páchatel' spáchal trestný čin v subjektívnej súvislosti s vekom poškodenej osoby. Pochybenie súdov videl taktiež v tom, že súčasne prihliadli na priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. m) Tr. zák. a zároveň aplikovali § 38 ods. 5 Tr. zák., čím bola táto okolnosť braná v úvahu dvakrát v jeho neprospech. V tomto smere poukázal na závery vyplývajúce z rozhodnutia najvyššieho súdu R 24/2004. Argumentoval, že súd sám pozmenil rôzne časové a skutkové okolnosti skutku a prispôbil ich tvrdeniam poškodenej, hoci neboli preukázané, resp. boli inými dôkazmi úplne vyvrátené. V záverečnej časti argumentácie obvinený spochybňoval skutkové zistenia súdov.

Uplatňujúc materiálny prístup k ochrane práv obvineného najvyšší súd zároveň poukazuje i na ďalšie vlastnoručne spísané podania obvineného O. E., ktoré boli okresnému súdu doručené po podaní dovolania obvineného prostredníctvom obhajkyne, konkrétne dňa 8. marca 2021 a 18. marca 2021, z obsahu ktorých vyplýva, že obvinený spochybňuje vierohodnosť výpovede poškodenej, rozsah vykonaného dokazovania a z neho vyplývajúce skutkové zistenia a závery prvostupňového a odvolacieho súdu.

Dňa 6. apríla 2021 bol obvinenému opatrením okresného súdu ustanovený nový obhajca, JUDr. Lukáš Kožák, ktorý na základe žiadosti okresného súdu doplnil dôvody dovolania obvineného podaním, doručeným prvostupňovému súdu 11. mája 2021 (zv. IV., č. I. 976 - 980 súdnej časti spisu), v úvode ktorého zdôraznil, že obvinený sa z trestného činu tak, ako je popísaný v napadnutom rozhodnutí, necíti byť vinný.

V rámci dovolacej argumentácie v súvislosti s naplnením dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. poukázal na všeobecné východiská práva na obhajobu, resp. práva na spravodlivý súdny proces. V predmetnom kontexte namietal, že k porušeniu jeho práva na spravodlivý súdny proces a práva na obhajobu v prejednávanej veci došlo nevykonaním konfrontácie medzi ním a poškodenou, keďže objektívne nemohol klásť poškodenej otázky či inak spochybňovať jej tvrdenia, čím došlo k porušeniu § 2 ods. 10 Tr. por., § 2 ods. 7 Tr. por., § 213 Tr. por., čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky.

Právo obvineného na obhajobu bolo porušené aj nesprávne a nezákonne formulovanou skutkovou vetou podanej obžaloby, voči ktorej mal obvinený prakticky znemožnené sa účinným spôsobom brániť. V tejto súvislosti poukázal na skutočnosť, že skutková veta presne nevymedzuje, kedy malo dôjsť k jednotlivým údajným vydieraniam, keď iba rámcovým spôsobom vymedzuje interval „od mesiaca september 2017 do 21. marca 2018". Na podporu svojej argumentácie poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 19. novembra 2013, sp. zn. PL ÚS 13/2013, z ktorého vyplýva, že popis skutku musí obsahovať presne definované miesto a čas, pričom je neprípustné, aby popis skutku, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie obsahoval len neurčité vymedzenia typu „v presne nezistenom čase" a pod.

V rámci ďalšieho okruhu dovolacej argumentácie v súvislosti s naplnením dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. zák. namietal odôvodnenosť aplikácie okolnosti podmieňujúcej použitie vyššej trestnej sadzby v podobe spáchania trestného činu na tzv. chránenej osobe (t. j. v danom prípade na blízkej osobe, resp. osobe vyššieho veku), argumentujúc, že pre možnosť jej aplikácie je potrebné, aby páchatel' spáchal trestný čin v subjektívnej súvislosti s takýmto postavením, resp. vekom uvedenej osoby. V tejto súvislosti poukázal na skutočnosť, že z napadnutého rozhodnutia, ako ani z rozhodnutia prvostupňového súdu nevyplýva, z akého dôvodu bola uvedená skutočnosť použitá. Súdy pristúpili k aplikácii § 139 Tr. zák. automaticky bez toho, aby sa otázkou (ne)existencie subjektívnej súvislosti uvedenej skutočnosti s konaním obvineného akokoľvek vecne zaoberali.

V súvislosti s ukladaním trestu považuje za nezákonný taktiež postup súdov, ktoré súčasne prihliadli na priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. m) Tr. zák. a zároveň aplikovali § 38 ods. 5 Tr. zák. V tomto smere poukázal na závery vyplývajúce z rozhodnutia najvyššieho súdu R 24/2004.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. uviedol, že napriek skutočnosti, že úlohou dovolacieho súdu v zásade nie je skúmať a meniť úplnosť a správnosť zisteného skutku, je presvedčený, že prvostupňový, rovnako ako aj odvolací súd zásadným spôsobom porušili právo obvineného na obhajobu a spravodlivý súdny proces, keď vykonané dôkazy vyhodnotili extrémne chybné, nesprávne, jednostranne a len v neprospech obvineného, keď svoje skutkové závery opreli o výpoveď poškodenej bez toho, aby sa akokoľvek vysporiadali s obhajobou obvineného, s mnohými závažnými pochybnosťami, nezrovnalosťami, neúplnosťami, nejasnosťami a rozpormi obsiahnutými v jednotlivých výpovediach, so značným nesúlalom skutkových a časových súvislostí spáchania skutku, dôkazmi predloženými obvineným a s mnohými obvineným uplatnenými námietkami, týkajúcimi sa hodnotenia jednotlivých dôkazov. Zároveň namietal, že prvostupňový súd, ako ani súd odvolací svoje rozhodnutia a procesný postup právne konformným spôsobom nezdôvodnili.

Poukázal na existenciu viacerých skutkových nezrovnalostí (predovšetkým pokiaľ ide vymedzenie času spáchania skutku). Konkrétne namietal, že poškodená v rámci svojich výpovedí opakovane uviedla, že odsúdený ju mal v januári 2018 navštevovať „každý deň, dvakrát denne“, pričom obvinený predložil dôkazy preukazujúce, že sa v januári nachádzal mimo územia Slovenskej republiky. Podľa jeho názoru došlo k pochybeniu taktiež v súvislosti s údajným páchaním trestnej činnosti voči poškodenej dňa 21. marca 2018, keď z výpovede poškodenej vyplýva, že obvinený ju mal navštíviť v čase od 8:00 - 8:15, pričom však svedkyňa W. O. vypovedala, že dňa 21. marca 2018 sa o 9.00 nachádzal na prevádzke C.. Výpovede poškodenej obvinený považuje za chaotické, vnútorne rozporné a nepresvedčivé.

S prihliadnutím na vyššie uvedené navrhol, aby najvyšší súd dovolaniu vyhovel a rozhodol tak, že napadnutým rozsudkom krajského súdu a konaním, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v ustanovení § 2 ods. 7, ods. 9, ods. 10 a ods. 12, § 168 ods. 1, § 234 ods. 2, § 235 písm. d), § 319 Tr. por., § 189 Tr. zák., čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1, ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v neprospech obvineného, napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj rozsudok okresného súdu v celom rozsahu zrušil a okresnému súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol.

Po postupe v zmysle ustanovenia § 376 Tr. por. sa k dovolaniu obvineného vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Banská Bystrica (ďalej len „prokurátor“) podaním zo 17. februára 2021 (doručeným prvostupňovému súdu 18. februára 2021, zv. IV., č. l. 941- 942 súdnej časti spisu), v ktorom vo vzťahu k obvineným namietanému porušeniu práva na obhajobu, ktoré malo spočívať v tom, že obhajoba navrhla vykonať konfrontáciu medzi obvineným a poškodenu, pričom tento dôkaz nebol vykonaný, uviedol, že v danom prípade vykonanie konfrontácie medzi obvineným a poškodenu § 125 ods. 5 Tr. por. nepripúšťa.

V súvislosti s námietkami obvineného týkajúcimi sa rozporov vo výpovediach poškodenej Z. P. a svedkyne D. E., ako aj nepreukázania ďalších skutkových okolností (rozpory v dátumoch a hodinách, kedy mal odsúdený poškodenú vydierať) prokurátor poukázal na str. 8 - 10 odôvodnenia rozsudku okresného súdu, ktorý sa s namietanými skutočnosťami na hlavnom pojednávaní vysporiadal a v odôvodnení rozsudku uviedol, čo považuje za dokázané a ako vyhodnotil vykonané dôkazy.

K namietanej právnej kvalifikácii skutku prokurátor odkázal na str. 10 odôvodnenia rozsudku prvostupňového súdu, kde okresný súd uviedol, že konanie obvineného napĺňa aj znaky týrania blízkej osoby, kde je trestná sadzba ešte vyššia, ako v prejednávanej veci. Súd však nemal žiadne výhrady voči právnej kvalifikácii skutku ako vydierania, keďže skutok napĺňa skutkovú podstatu aj tohto trestného činu, pričom motívom skutku bolo získanie peňazí od poškodenej.

Pokiaľ ide o obvineným spochybňovanú vierohodnosť zápisov poškodenej, v predmetnom kontexte prokurátor uviedol, že obhajoba túto skutočnosť nenamietala v konaní pred prvostupňovým, ako ani odvolacím súdom, pričom na skúmanie dôveryhodnosti týchto zápisov nebol zo strany orgánov činných v trestnom konaní, ako ani z strany súdov dôvod, a to aj s poukazom na znalecký posudok vypracovaný znalkyňou z odboru psychológia PhDr. Martinou Bečkovou, ktorá u poškodenej Z. P. nezistila sklony ku

klamstvu alebo ku konfabuláciám.

Na margo námietok obvineného týkajúcich sa zistenia skutkového stavu uviedol, že správnosť a úplnosť zisteného skutkového stavu dovolací súd nemôže skúmať a meniť, a preto nezakladajú dovolací dôvod.

Prokurátor ďalej argumentoval, že obvineným namietané predchádzajúce odsúdenie bolo do skutkovej vety obžaloby doplnené s poukazom na § 163 ods. 3 Tr. por., ako aj s poukazom na uznesenie najvyššieho súdu z 9. mája 2017, sp. zn. 3Tdo 59/2016 z odôvodnenia ktorého vyplýva, že v prípade, ak páchatel opätovne spácha zločin (§ 38 ods. 5 Tr. zák.) alebo obzvlášť závažný zločin (§ 38 ods. 6 Tr. zák.) je nevyhnutné, aby výrok o vine v tzv. skutkovej vete obsahoval presnú citáciu predchádzajúceho odsúdenia (je zároveň nevyhnutné zisťovať, či je možné na toto odsúdenie prihliadať). Keďže predchádzajúce odsúdenie obvineného nebolo zahladené, bolo potrebné naň prihliadať a ukladať mu trest s použitím § 38 ods. 5 Tr. zák. a teda ho uviesť aj v skutkovej vete obžaloby a následne aj v skutkovej vete rozsudku, pričom uvedením predmetného rozhodnutia do skutkovej vety obžaloby nedošlo k zmene totožnosti skutku a totožnosť skutku zostala zachovaná (stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 10. júna 2019, Tpj 26/2019). V predmetnej súvislosti prokurátor zároveň poukázal na rozhodnutie okresného súdu z 30. mája 2019, sp. zn. 7Nt/18/2019, ktorým okresný súd na základe žiadosti obvineného rozhodol, že jeho odsúdenie trestným rozkazom Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 6T/20/2009, rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 1T/79/2009 a rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 6T/80/2020 nezahladil.

Prokurátor sa nestotožnil ani s dovolacou argumentáciou obvineného ohľadom nedostatočného odôvodnenia rozsudku okresného súdu, pričom opätovne poukázal na str. 8 - 10 odôvodnenia predmetného rozhodnutia, kde súd uviedol úvahy, akými sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, zdôrazniac, že so skutkovými zisteniami a právnym názorom okresného súdu sa stotožnil aj krajský súd.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por., ktorého naplnenie obvinený odôvodnil predovšetkým tým, že u neho existovali dôvody pre mimoriadne zníženie trestu odňatia slobody pod dolnú hranicu aplikovanej trestnej sadzby podľa § 39 Tr. zák. prokurátor uviedol, že súd mohol obvinenému uložiť po úprave trestnej sadzby podľa § 38 ods. 5 Tr. zák. trest odňatia slobody v rozmedzí od sedem do desať rokov. S tvrdením obvineného, že mu bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby sa preto nie je možné stotožniť. Skutočnosť, že odvolací súd neuviedol úvahy o prevýchovnej, represívnej alebo ochrannej funkcii uloženého trestu, nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por., rovnako ako ani nepoužitie § 39 Tr. zák.

K namietanému nesprávnemu zoradeniu dôkazov vo vyšetrovacom spise prokurátor poukázal na znenie § 6 ods. 1 písm. i) vyhlášky č. 618/2005 Z. z., zdôrazniac, že citovaná vyhláška orgánom činným v trestnom konaní striktné neukladá povinnosť zoraďovať vyšetrovací spis podľa § 6, ale uvádza, že vyšetrovací spis sa zoraďuje spravidla v poradí uvedenom v § 6 predmetnej vyhlášky. Z uvedeného dôvodu prokurátor aj túto námietku obvineného označil za nedôvodnú, nenapĺňajúcu žiadny dovolací dôvod.

V závere uviedol, že dňa 19. januára 2021 bolo okresnej prokuratúre doručené písomné podanie obvineného, označené ako „Doplnenie dovolania - proti rozsudku KS BB, sp. zn. 5To/37/2020 (4To) zo dňa 07.05.2020, a konaniu, ktoré mu predchádzalo" zo dňa 4. januára 2021, ku ktorému uviedol, že doplnenie dôvodov dovolania odsúdeným považuje za nedôvodné, nezakladajúce žiadny z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

S poukazom na uvedené skutočnosti prokurátor navrhol dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietnuť, nakoľko je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

K dovolaniu obvineného sa vyjadrila aj poškodená Z. P. písomným podaním, doručeným prvostupňovému súdu 15. februára 2021 (zv. IV., č. l. 939 - 940 súdnej časti spisu), v ktorom uviedla, že váhala, či má v predmetnej veci podať trestné oznámenie na obvineného, nakoľko mala strach, ako sa

obvinený voči nej zachová po jeho prepustení z väzenia v prípade, keby došlo k jeho odsúdeniu. Napriek pretrvávajúcim obavám však trvá na tom, že vo svojich výpovediach uviedla iba pravdu a nič si nevymyslela, zdôrazniac, že kvôli „klamstvám“ by určite nebola bývala ochotná absolvovať všetky procesné úkony (výsluchy, psychologické vyšetrenie, súdne pojednávania).

K vyjadreniu prokurátora sa následne vyjadril obvinený vlastnoručne spísaným podaním, označeným ako „Stanovisko - k vyjadreniu prokurátorky, OP BB, k dovolaniu, 1Pv 112/18/6601-192, zo dňa 17.02.2021“ (doručeným najvyššiemu súdu dňa 4. marca 2021), v ktorom opätovne spochybnil rozsah vo veci vykonaného dokazovania, ako aj z neho vyplývajúce skutkové zistenia. Zároveň označil ako klamlivé vyjadrenie prokurátorky, že okresný súd sa vo svojom rozsudku vysporiadal s obhajobou obvineného, poukazujúc na to, že v rozsudku okresného súdu sa neuvádza opis výpovede obvineného, vysporiadanie sa s jeho obhajobou, výsledok konfrontácie s D. E., pričom zároveň neobsahuje ani dôkazy - výpis spoločnosti M. a predloženie dôkazu z prípravného konania.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) postupom podľa § 378 Tr. por. predbežne preskúmal dovolanie i predložený spisový materiál a zistil, že dovolanie je prípustné [§ 368 ods. 2 písm. h) v spojení s písm. a) Tr. por.], bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.) a tiež v lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.). Najvyšší súd zároveň zistil aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Úvodom rozhodnutia o dovolaní je nutné vo všeobecnosti zdôrazniť, že dovolanie predstavuje mimoriadny opravný prostriedok, keď nielen z označenia tohto opravného prostriedku, ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších. Tie sú ako dovolacie dôvody výslovne uvedené v § 371 Tr. por., pričom v porovnaní s dôvodmi ustanovenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, sú striktné obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštanca a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie.

Pokiaľ ide o otázku viazanosti dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Tr. por., k tomu je dôležité poznamenať - tak ako to napokon najvyšší súd už stabilne zdôrazňuje v rámci svojej rozhodovacej činnosti - že táto sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por. Teda zjednodušene povedané, podstatné sú vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Tr. por. (viď k tomu bližšie R 120/2012).

A napokon ešte pred vysporiadaním sa s konkrétnymi uplatnenými námietkami obvineného sa žiada úvodom vo všeobecnosti taktiež uviesť, že dovolací súd je vždy viazaný konečným skutkovým zistením, resp. skutkovými závermi, ktoré vo veci urobili súd prvého a druhého stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo je zrejmé z dikcie § 371 ods. 1 písm. i) časť vety za bodkočiarkou Tr. por. Dovolací súd skutok ustálený súdmi nižšieho stupňa nemôže ani meniť, ani doplniť (to neplatí len pre posúdenie dôvodnosti dovolania ministra spravodlivosti podaného podľa § 371 ods. 3 Tr. por.).

Pokiaľ ide o samotnú dovolaciu argumentáciu obvineného, nosný pilier námietok, ktoré boli obvineným podradené pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. tvorili námietky týkajúce sa nevykonania dôkazu, ktorý obvinený navrhol, a to konfrontácie medzi ním a poškodenou Z. P..

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. považuje najvyšší súd za nevyhnutné zdôrazniť, čo v rámci svojej rozhodovacej činnosti notoricky opakuje, a to, že pre naplnenie tohto dovolacieho dôvodu je nevyhnutné, ako aj napokon zo samotnej dikcie Trestného poriadku vyplýva, aby zistené porušenie práva na obhajobu bolo zásadné. Inými slovami povedané, nie každé porušenie práva obvineného na obhajobu, resp. porušenie práva obvineného na obhajobu s akoukoľvek intenzitou, zakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Takéto porušenie musí teda kardinálnym, kľúčovým spôsobom zasiahnuť do možnosti obvineného uplatniť svoje základné právo brániť sa proti tvrdeniam obžaloby. Pri samotnom posudzovaní, či v konkrétnom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, je potrebné vychádzať zo všetkých okolností a špecifik konkrétneho prípadu a tieto individuálne, ako aj vo vzájomných súvislostiach vyhodnotiť. Právo na obhajobu treba chápať ako vytvorenie podmienok pre úplné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva.

Zásadné porušenie práva na obhajobu, podmieňujúce naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., však nemožno odvíjať od iného hodnotenia dôkazov obvineným v porovnaní s tým, ako to vo veci vykonali príslušné súdy, ktorých skutkové zistenia a závery sú pre dovolací súd záväzné (nepreskúmateľné). Porušenie práva na obhajobu nemôže byť odôvodnené tým, že súdy, vychádzajúc zo zásady voľného hodnotenia dôkazov v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por., vyhodnotili dôkazy odlišným spôsobom, ako je predstava obvineného.

Vo všeobecnej rovine právna úprava dovolania výslovne vylučuje možnosť uplatňovania námietok voči skutkovým zisteniam súdov, čo znamená, že v dovolacom konaní nie je možné preskúmať a hodnotiť správnosť či úplnosť zisteného skutkového stavu, preverovať dostatočnosť vykonaného dokazovania, ako ani posudzovať správnosť, resp. celkovo spôsob hodnotenia jednotlivých dôkazov a závery, ktoré z dokazovania súdy vyvodili (a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu). Skutkový stav je v prípade rozhodovania o dovolaní hodnotený iba z toho hľadiska, či skutok alebo iná okolnosť skutkovej povahy boli správne právne posúdené, t. j. či boli právne kvalifikované v súlade s príslušnými ustanoveniami hmotného práva. Revízia skutkových zistení a záverov urobených súdmi nižšieho stupňa už v dovolacom konaní neprichádza do úvahy (uvedené neplatí len pre dovolanie ministra spravodlivosti podané podľa § 371 ods. 3 Tr. por.).

Námietky obvineného smerujúce voči konečným skutkovým zisteniam a záverom (namietajúce ich správnosť či úplnosť) sú z pohľadu dovolacieho konania irelevantné, keďže pre dovolací súd je záväzný skutok tak, ako bol tento ustálený zo strany dotknutých súdov nižšieho stupňa - ten nemôže nijako meniť, ani dopĺňať.

Vo vzťahu k obvineným namietanému nevykonaniu ním navrhovaného dôkazu v podobe konfrontácie medzi ním a poškodenou Z. P. najvyšší súd uvádza, že z obsahu predloženého spisového materiálu zistil, že obvinený uvedenú skutočnosť nenamietal najneskôr pred odvolacím súdom, hoci mu musela byť známa už v pôvodnom konaní, čím nie je splnená podmienka tzv. predchádzajúcej výtky. Z uvedeného dôvodu sa ňou dovolací súd s poukazom na § 371 ods. 4 Tr. por. zaoberať nemohol.

Aj napriek zrejmemu nesplneniu obligatórnej zákonnej podmienky dovolací súd „nad rozsah svojej povinnosti“ poukazuje na znenie ustanovenia § 125 ods. 5 Tr. por., v zmysle ktorého je realizácia konfrontácie v prípade svedka, na ktorom bol spáchaný trestný čin násilím alebo hrozbou násilia, ak hrozí nebezpečenstvo spôsobenia druhotnej viktimizácie alebo opakovanej viktimizácie, najmä s ohľadom na vek, pohlavie, sexuálnu orientáciu, rasu, národnosť, náboženské vyznanie, rozumovú vyspelosť alebo na vzťah k páchatelovi trestného činu alebo závislosti na ňom obmedzená. Vzhľadom na skutočnosť, že konanie páchatel'a spočívalo v tom, že poškodenú Z. P. hrozbou násilia so slovami „Ak mi nedáš peniaze, zabijem ťa, všetkých zabijem“ opakovane nútil, aby mu vydala peniaze, najvyšší súd nemal pochybnosti o tom, že v danom prípade neboli splnené podmienky pre vykonanie konfrontácie medzi

obvineným a poškodenou, a preto jej nevykonaním nemohlo dôjsť k porušeniu práva obvineného na obhajobu.

Na dôvažok najvyšší súd zároveň dodáva, že neakceptovanie dôkazu vo všeobecnosti nie je možné považovať za porušenie práva na obhajobu, keď súd odmietne naďalej vykonávať dokazovanie, resp. ďalej overovať určitú skutkovú okolnosť, ktorú považuje za dokázanú. Povinnosťou súdu je zaoberať sa dôkaznými návrhmi obhajoby, avšak povinnosť súdu vykonať všetky obhajobou (alebo prokurátorom) navrhované dôkazy neexistuje. Zásada rovnosti strán v konaní pred súdom teda neznamená, že by bol súd povinný vyhovieť všetkým návrhom strán, prípadne dbať na to, aby dôkazy vykonané z ich podnetu boli v určitom úmernom pomere.

V rámci ďalšej dovolacej argumentácie obvinený namietal nepresné vymedzenie skutkovej vety výrokovej časti rozhodnutia prvostupňového súdu, ktoré malo mať za následok porušenie práva obvineného na obhajobu. Najvyšší súd v predmetnom kontexte uvádza, že uvedenú námietku považuje za neodôvodnenú, nakoľko skutková veta obsiahnutá vo výroku rozsudku okresného súdu je vymedzená v súlade so zákonnými požiadavkami ustanovenými v § 163 ods. 3 Tr. por. (rešpektujúc § 278 ods. 1 Tr. por.), keďže obsahuje všetky podstatné vecné, miestne, časové a iné parametre skutku, ktoré ho jasne identifikujú a sú rozhodné pre naplnenie všetkých znakov skutkovej podstaty trestného činu vydierania.

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že jednou z hlavných náležitostí výrokovej časti rozsudku je skutková veta, ktorej zmyslom je zachytiť skutok ako jav vo vonkajšom svete, ktorý sa stal. Skutok je potrebné vymedziť tým, že sa uvedie konanie, následok, miesto, čas <. a podľa okolností ďalšie náležitosti, ako rozsah vzniknutého následku, označenie poškodenej osoby, spôsob spáchania skutku, pohnútky spáchania činu a príp. iné skutočnosti, ktoré skutok charakterizujú takým spôsobom, aby nemohol byť zamenený s iným, resp. tak, aby z jednotlivých skutkových okolností bolo zrejmé naplnenie všetkých znakov skutkovej podstaty trestného činu. Pokiaľ ide o špecifikáciu času spáchania skutku, tento nemusí byť stanovený konkrétnym dátumom. V prípade, ak ho nie je možné presne stanoviť, postačuje uvedenie časového obdobia, v ktorom sa malo konanie uskutočniť tak, ako tomu bolo v prejednávanom prípade.

Ako neodôvodnenú vyhodnotil najvyšší súd taktiež námietku obvineného týkajúcu sa doplnenia predchádzajúceho odsúdenia do skutkovej vety obžaloby, resp. výrokovej časti odôvodnenia rozsudku okresného súdu. Najvyšší súd v predmetnom kontexte uvádza, že hoci presná špecifikácia predchádzajúceho odsúdenia nepredstavuje v danom prípade obligatórnu súčasť skutkovej vety, a to aj s poukazom na závery vyplývajúce zo stanoviska trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 10. júna 2019, Tpj 26/2019, na zjednotenie výkladu a aplikácie ustanovení § 163 ods. 3 a § 165 ods. 1 Trestného poriadku, v ktorom bolo konštatované, že „Skutočnosti bez kvalifikačnej relevancie, vyvolávajúce použitie ustanovenia všeobecnej časti Trestného zákona, ktoré len upravuje hranice trestnej sadzby priradenej ku kvalifikačne použitému ustanoveniu osobitnej časti Trestného zákona (§ 38 ods. 3 až 6, § 41 ods. 2 samostatne alebo v spojení s § 42 ods. 1, § 61 ods. 3 a 6 Trestného zákona), nie sú súčasťou skutkovej vety výroku odsudzujúceho rozsudku. Dotknuté ustanovenia sa uvádzajú (označujú) vo výroku o treste v zmysle § 165 ods. 1 Trestného poriadku („s uvedením zákonných ustanovení, podľa ktorých bol trest uložený“).“, zároveň jedným dychom dodáva, že rozhodujúcou v prejednávanej veci je tá skutočnosť, že doplnením predchádzajúceho odsúdenia obvineného rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica z 13. augusta 2010, sp. zn. 6T/80/2010 do skutkovej vety obžaloby nedošlo k porušeniu § 234 ods. 2 Tr. por., nakoľko v jej dôsledku nedošlo k zmene totožnosti skutku, ktorá ostala zachovaná, keďže ostala zachovaná totožnosť konania, ako aj následku.

K obvineným namietanej tvorbe vyšetrovacieho spisu, ktorá mala spočívať konkrétne v nesprávnom chronologickom zoradení dôkazov s prihliadnutím na číslovanie jednotlivých listov, najvyšší súd odkazuje na ustanovenie § 6 ods. 1 písm. i) vyhlášky č. 618/2005 Z. z. o tvorbe spisu orgánmi činnými v trestnom konaní a súdmi, zo znenia ktorého je zrejmé, že toto orgánom činným v trestnom konaní obligatórne neustanovuje povinnosť pri zoradovaní vyšetrovacieho spisu postupovať striktnie výlučne v

tam uvedenom poradí, čo vyplýva zo samotného znenia predmetného ustanovenia, ktoré je formulované nasledovne: „Výetrovací spis sa zoradí spravidla v tomto poradí...“. Na základe uvedeného najvyšší súd konštatuje, že predmetnú námietku obvineného smerujúcu k spochybneniu správnosti tvorby výetrovacieho spisu (konkrétne chronologického zoradenia dôkazov) tak, ako bola formulovaná, nie je možné subsumovať pod žiadny z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Pokiaľ ide o námietku obvineného týkajúcu sa nepoužitia ustanovenia § 39 Tr. zák., v tejto súvislosti najvyšší súd poukazuje na stanovisko trestnoprávneho kolégia zo 14. júna 2010, Tpj 46/2010, k rozdielnemu výkladu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. v prípade nepoužitia ustanovenia § 40 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody (resp. podľa § 39 Tr. zák. účinného od 1. januára 2006), podľa ktorého sa hmotnoprávne ustanovenie § 39 Tr. zák. o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody svojou povahou a významom primkyna ku všeobecným hľadiskám stanoveným pre voľbu druhu trestu a jeho výmery v § 34 ods. 1, ods. 3, ods. 4 Tr. zák. a nasl. a na rozdiel od ustanovení § 41, § 42 (o ukladaní úhrnného, spoločného a súhrnného trestu) alebo ustanovenia § 47 ods. 2 Tr. zák., ktoré sú taktiež hmotnoprávne, ale kogentnej povahy, ho nemožno podriaďiť pod nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia, zakladajúce dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Pokiaľ nejde o situáciu, keď výrok o treste nemôže obstať v dôsledku toho, že je chybný výrok o vine, možno výrok o treste napadnúť z hmotnoprávnej pozície zásadne len prostredníctvom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por., pričom vzájomný vzťah dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. a § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por. je taký, že prvý z nich je všeobecným hmotnoprávnym dôvodom a druhý špeciálnym hmotnoprávnym dôvodom vzťahujúcim sa k výroku o treste. Z logiky tohto vzťahu potom vyplýva, že samotný výrok o treste okrem prípadov nesprávnej aplikácie ustanovení kogentnej povahy viažucej sa k rozhodovaniu o treste môže byť napadnutý prostredníctvom nie všeobecného, ale len prostredníctvom špeciálneho dovolacieho dôvodu, ktorý sa viaže k takému výroku.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por. však nie je naplnený tým, že obvinenému nebol uložený trest za použitia § 39 Tr. zák., v dôsledku čoho uložený trest má byť neprimeraný lebo pokiaľ súd nevyužil moderačné oprávnenie podľa uvedených ustanovení a trest vymeral v rámci nezniženej trestnej sadzby, nemožno tvrdiť, že trest bol uložený mimo trestnú sadzbu stanovenú Trestným zákonom za trestný čin, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného.

Z vyššie citovaného stanoviska je zrejmé, že nepoužitie ustanovenia § 39 Trestného zákona nezakladá žiadny dovolací dôvod.

V súvislosti s námietkou obvineného, že súdy súčasne prihliadli na príťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. m) Tr. zák. a zároveň aplikovali § 38 ods. 5 Tr. zák. najvyšší súd poukazuje na rozsudok krajského súdu, ktorým došlo k zrušeniu rozhodnutia prvostupňového súdu vo výroku o treste a ktorým krajský súd uložil obvinenému trest odňatia slobody výlučne podľa § 189 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 5 Tr. zák. v rámci takto upravenej trestnej sadzby v rozmedzí od sedem do desať rokov (zvýšenie dolnej hranice zákonom stanovenej trestnej sadzby o jednu polovicu), bez použitia príťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. m) Tr. zák., zdôrazniac, že zvýšenie zákonom ustanovenej dolnej hranice trestnej sadzby o polovicu v zmysle § 38 ods. 5 Tr. zák. automaticky vylučuje použitie ustanovenia § 38 ods. 4 Tr. zák., a to aj v prípade, ak by súčasne prevažoval pomer príťažujúcich okolností nad poľahčujúcimi okolnosťami. Z uvedeného dôvodu vyhodnotil najvyšší súd aj túto námietku obvineného ako neodôvodnenú.

V rámci ďalšieho okruhu dovolacej argumentácie obvinený namietal odôvodnenosť aplikácie okolnosti podmieňujúcej použitie vyššej trestnej sadzby v podobe spáchania trestného činu na tzv. chránenej osobe.

Vzhľadom na viazanosť dovolacieho súdu vecnými argumentami obvineného a nie ich subsumpciou pod konkrétny dovolací dôvod tak, ako je uvedené v samotnom dovolaní, dovolací súd v súlade so závermi vyplývajúcimi z rozhodnutia najvyššieho súdu R 120/2012 uvádza, že námietku, ktorá svojim vecným obsahom smeruje k spochybneniu správnosti právnej kvalifikácie zisteného skutku je potrebné vecne podradiť pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. a nie pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por. tak, ako ju klasifikoval obvinený v podanom dovolaní.

Vo všeobecnosti vo vzťahu k samotnému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. považuje najvyšší súd za nevyhnutné zdôrazniť, že dovolanie z citovaného dôvodu možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Zo znenia predmetného dovolacieho dôvodu, ako aj z inštitútu dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku je zrejmé, že trestné konanie je v zásade dvojnásťnásť. Dovolací súd je tak viazaný zisteným skutkovým stavom veci tak, ako ho ustálili súdy nižšej inštancie. Rovnako nie je oprávnený ani posudzovať spôsob hodnotenia dôkazov a závery, ktoré z dokazovania súdy vyvodili a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu.

V dôsledku uvedeného iba s poukazom na nesprávne skutkové zistenia alebo na nesúhlas s hodnotením vykonaných dôkazov nemožno potom vyvodzovať predmetný dovolací dôvod. Ten je totiž daný len v tých prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na inom nesprávnom hmotnoprávnom posúdení. Ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. teda vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu.

V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu súd skúma, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne podradený (subsumovaný) pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin alebo, že skutok nie je trestným činom. Spomenutý dovolací dôvod napĺňa aj zistenie, že rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, pričom pod nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia je potrebné rozumieť, napr. nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť činu (§ 24 až 30 Tr. zák.), premlčania trestného stíhania (§ 87 Tr. zák.), ďalej pochybenie súdu pri ukladaní úhrnného trestu, súhrnného trestu, spoločného trestu alebo ďalšieho trestu (§ 41 až § 43 Tr. zák.) a pod., i ukladaní trestu obzvlášť nebezpečnému recidivistovi podľa § 47 ods. 2 Tr. zák.

Ako už bolo vyššie uvedené, obvinený podané dovolanie odôvodnil okrem iného aj nesprávnou právnou kvalifikáciou skutku podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) a písm. e) Tr. zák., argumentujúc, že v prejednávanej veci nebola preukázaná subjektívna súvislosť vyžadovaná v zmysle § 139 ods. 2 Tr. zák.

Najvyšší súd sa stotožňuje s argumentáciou obvineného, že naplnenie kvalifikovanej skutkovej podstaty trestného činu vydierania podľa § 189 ods. 2 písm. b) Tr. zák., t. j. že čin bol spáchaný na chránenej osobe, nemožno vyvodzovať iba zo samotného veku, resp. postavenia poškodenej osoby v čase spáchania skutku, ale zároveň sa kumulatívne vyžaduje splnenie podmienky ustanovenej v § 139 ods. 2 Tr. zák., a to, že trestný čin musí byť bezpodmienečne spáchaný práve v súvislosti s postavením, stavom alebo vekom chránenej osoby (k uvedenému bližšie pozri rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 117/2014).

Pokiaľ ide o prejednanú vec, obvinený sa v danom prípade dopustil vydierania vo vzťahu ku svojej starej mame, ktorú opakovane pod hrozbou násillia nútil, aby mu vydala peniaze, ktorá z obavy o svoj

život, ale aj o život svojej dcéry D. E., matky obvineného, ktorá bola tiež predmetom jeho vyhrážok, takto konala a peniaze mu v rámci svojich finančných možností vždy vydala. Podľa názoru najvyššieho súdu je v danom prípade vedomosť obvineného o vyššom veku poškodenej a prirodzene aj o tom, že ide o blízku osobu (starú mamu), nespochybniteľná.

V prípade poškodenej ide o osobu, ktorú obvinený dobre poznal, keďže išlo o jeho starú mamu. Z výpovedí poškodenej zároveň vyplýva, že obvinenému v minulosti opakovane poskytla peniaze, keďže jej ho bolo ľúto, čo bolo umocnené citovým zainteresovaním, ktoré spravidla plynie z príbuzenského puta medzi starým rodičom a vnúčaťom. Možno preto predpokladať, že obvinený prirodzene očakával zníženú mieru, resp. schopnosť adekvátneho a účinného odporu zo strany poškodenej (vzhľadom na príbuzenský vzťah a vyšší vek). Zároveň nemožno opomenúť tú skutočnosť, že obvinený sa obdobného konania (nebezpečného vyhrážania) dopustil aj vo vzťahu k druhej starej mame (za čo bol právoplatne odsúdený), čo podľa názoru najvyššieho súdu jednoznačne svedčí o tom, že obvinený si vyberá takpovediac „ľahšie“ obeť v rámci rodiny, ktorými osoby vyššieho veku bezpochyby sú.

Práve vyššie uvedené skutočnosti a spôsoby konania obvineného (hrozba násilia, ktoré malo byť namierené nielen voči poškodenej, ale aj voči jej dcére) vo vzájomnej súvzťažnosti so skutočnosťou, že obvinený preukázateľne disponoval vedomosťou o veku poškodenej (v čase spáchania skutku bola poškodená vo veku sedemdesiatdva rokov), podľa názoru najvyššieho súdu jednoznačne odôvodňuje záver, že motivačným faktorom, ktorý založil alebo podporil vôľovú zložku, resp. rozhodnutie obvineného smerujúce k spáchaniu trestného činu, boli práve uvedené aspekty vzťahujúce sa k osobe poškodenej.

Na základe uvedeného možno konštatovať, že v prejednávanej veci boli splnené podmienky pre aplikáciu kvalifikovanej skutkovej podstaty trestného činu vydierania podľa § 189 ods. 2 písm. b) Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) a písm. e) Tr. zák.

Najvyšší súd zároveň uvádza, že hoci prvostupňový, ako ani krajský súd v odôvodneniach preskúmaných rozhodnutí bližšie nešpecifikovali svoje úvahy, na základe ktorých dospeli k záveru o splnení podmienok pre aplikáciu okolnosti podmieňujúcej použitie vyššej trestnej sadzby podľa § 189 ods. 2 písm. b) Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) a e) Tr. zák., uvedený nedostatok neodôvodňuje zrušenie rozhodnutia krajského súdu, v prípadnej kumulácii s rozhodnutím súdu prvého stupňa, keďže nie je v konečnom dôsledku spôsobilý viesť ku zmene napadnutého rozhodnutia (s prihliadnutím na najvyšším súdom preskúmanú a potvrdenú správnosť právnej kvalifikácie posudzovaného skutku).

Záverom najvyšší súd vo vzťahu k obvineným namietanej právnej kvalifikácii skutku uvádza, že popis skutku je v prejednávanej veci vymedzený tak, že možno jednoznačne konštatovať naplnenie objektívnych, ako aj subjektívnych znakov skutkovej podstaty trestného činu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. b) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. b) a § 139 ods. 1 písm. c), písm. e) Tr. zák., keď obvinený hrozbou násilia iného nútil, aby niečo konal a tento čin spáchal závažnejším spôsobom konania - po dlhší čas a na chránenej osobe (blízkej osobe a osobe vyššieho veku). Okresný súd precízne odôvodnil právnu kvalifikáciu zisteného skutku, pričom túto argumentáciu si osvojil aj krajský súd.

Vo vzťahu k ostatným námietkam obsiahnutým v podanom dovolaní najvyšší súd uvádza, že tieto sú rýdzo skutkového charakteru, a preto s ohľadom na znenie § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. časť za bodkočiarkou sa nimi dovolací súd zaoberať nemohol, nakoľko právna kvalifikácia zodpovedala zistenému skutkovému stavu.

S poukazom na uvedené najvyšší súd uzatvára, že v predmetnej veci nebol naplnený ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

V závere najvyšší súd uvádza, že nezdieľa názor obvineného o arbitrárnosti rozhodnutí okresného a

krajského súdu. Najvyšší súd v predmetnom kontexte zdôrazňuje, že súčasťou práva na spravodlivý proces je skutočne aj právo obvineného na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Na druhej strane nie je možné uvedené právo vykladať tak, že zaručuje právo obvineného na také rozhodnutie súdu, ktoré zodpovedá jeho predstavám. Uvedené právo napokon nespočíva ani v tom, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Odpoveď treba dať iba na tie argumenty, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie, prípadne na tie, ktoré zostali sporné. Na uvedené závery opakovane poukazuje i Ústavný súd Slovenskej republiky vo viacerých svojich rozhodnutiach zdôrazňujúc, že odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka konania na spravodlivé súdne konanie.

Skutočnosť, že obvinený sa nestotožňuje so skutkovými, či právnymi závermi súdu prvého stupňa, resp. odvolacieho súdu obsiahnutými v ich rozhodnutiach, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti záverov vyslovených týmito súdmi. Inými slovami povedané, právo na spravodlivý proces nie je možné vykladať tak, že zaručuje obvinenému právo na také rozhodnutie, aké zodpovedá jeho predstavám.

Pokiaľ ide o prejednávanú vec, najvyšší súd konštatuje, že odvolací súd, rovnako ako aj súd prvostupňový v odôvodnení svojich rozhodnutí primeraným spôsobom, zrozumiteľne a v súlade s ustanovením § 168 ods. 1 Tr. por. rozobrali všetky podstatné a rozhodné skutkové i právne skutočnosti a presvedčivo vysvetlili prečo rozhodli spôsobom, akým rozhodli. Z uvedených dôvodov označil najvyšší súd námietku obvineného o neodôvodnenosti rozhodnutí okresného a krajského súdu taktiež za neopodstatnenú.

Z vyššie prezentovaných záverov je potom zrejmé, že v rozsahu námietok vymedzených v dovolaní obvineného nie je naplnený žiadny z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Tr. por., a preto najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Toto uznesenie bolo prijaté v pomere 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.